

Sygn. akt I UK 219/17

POSTANOWIENIE

Dnia 20 marca 2018 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Jolanta Frańczak

w sprawie z odwołania A. K.
przeciwko Wojskowemu Biuru Emerytalnemu w K.
o prawo do renty rodzinnej,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy, Ubezpieczeń
Społecznych i Spraw Publicznych w dniu 20 marca 2018 r.,
skargi kasacyjnej ubezpieczonej od wyroku Sądu Apelacyjnego w K.
z dnia 13 grudnia 2016 r., sygn. akt III AUa .../16,

odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

UZASADNIENIE

Sąd Apelacyjny - Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w K. wyrokiem z dnia 13 grudnia 2016 r. oddalił apelację ubezpieczonej A. K. od wyroku Sądu Okręgowego w K. z dnia 27 kwietnia 2016 r. oddalającego odwołanie od decyzji Wojskowego Biura Emerytalnego w K. z dnia 19 października 2015 r., którą odmówiono ubezpieczonej prawa do wojskowej renty rodzinnej od dnia 1 listopada 2015 r.

W wyrokach sądów *meriti* przyjęto, że ubezpieczona, urodzona w dniu 3 października 1990 r., w październiku 2015 r. była studentką pierwszego roku drugiego semestru studiów stacjonarnych magisterskich II stopnia, które trwają trzy semestry. Ubezpieczona pierwszy semestr studiów magisterskich II stopnia rozpoczęła w lutym 2015 r. i zaliczyła w dniu 9 września 2015 r., drugi semestr zaliczyła 23 lutego 2016 r. Zgodnie z Regulaminem Politechniki [...] rok

akademicki rozpoczyna się 1 października i trwa do 30 września następnego roku kalendarzowego, o ile Rektor nie zarządzi inaczej. Z informacji Dziekana Wydziału Chemicznego wynika, że ubezpieczona ostatni rok studiów rozpoczęła 23 lutego 2016 r. Oznacza to, że nie spełnia warunków z art. 68 ust. 2 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (obecnie jednolity tekst: Dz.U. z 2017 r., poz. 1383 ze zm., dalej jako ustawa o emeryturach i rentach), bowiem nie osiągnęła 25 lat będąc na ostatnim roku studiów w szkole wyższej.

Skargę kasacyjną od tego wyroku wniosła ubezpieczona, zaskarżając wyrok w całości i zarzucając mu obrazę prawa materialnego w postaci:

1) art. 68 ust. 2 ustawy o emeryturach i rentach w związku z art. 23 i 24 ustawy z dnia 10 grudnia 1993 r. o zaopatrzeniu emerytalnym żołnierzy zawodowych oraz ich rodzin (jednolity tekst: Dz.U. z 2015 r., poz. 330 ze zm.) przez błędną jego wykładnię skutkującą uznaniem, że nie spełnia ona przesłanek do przedłużenia prawa do wojskowej renty rodzinnej, w sytuacji osiągnięcia przez nią 25 lat po zaliczeniu pierwszego semestru studiów II stopnia i uzyskaniu promocji na kolejny semestr (łącznie już 9 semestr studiów), będącym ostatnim rokiem studiów w szkole wyższej;

2) § 16 pkt 1 Regulaminu Studiów Politechniki [...] przez uznanie, że z przepisu tego wynika, iż ostatnim rokiem na studiach magisterskich II stopnia jest semestr trzeci (co też miało stanowić podstawę do wydania przez Dziekana Wydziału [...] Politechniki zaświadczenia z dnia 8 października 2015 r., stanowiącego podstawę do oddalenia roszczeń skarżącej), podczas kiedy przepis ten normuje ogólną organizację roku akademickiego stanowiąc, że rok akademicki rozpoczyna się 1 października, a kończy 30 września roku następnego, natomiast nie dotyczy organizacji studiów.

Wskazując na powyższe zarzuty skarżąca wniosła o zmianę zaskarżonego wyroku oraz poprzedzającego go wyroku Sądu Okręgowego w K. przez przyznanie jej prawa do wojskowej renty rodzinnej od dnia 1 listopada 2015 r. do dnia 30 września 2016 r. oraz o zasądzenie od organu rentowego na jej rzecz kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego za wszystkie instancje sądowe.

Wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania został uzasadniony jej oczywistą zasadnością oraz potrzebą wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, bowiem podniesione w podstawach skargi zarzuty prawa materialnego powodują, że interpretacja art. 68 ust. 2 ustawy o emeryturach i rentach prowadzi do wniosku, iż część orzecznictwa sądów powszechnych w swoich rozstrzygnięciach powołuje się na regulamin studiów obowiązujących na uczelni, natomiast część sądów powszechnych wskazuje bezpośrednio na interpretację korzystną dla uprawnionych do renty rodzinnej z pominięciem regulaminu studiów, który przecież nie jest aktem powszechnie obowiązującym i w ocenie skarżącej nie może stanowić podstawy do uszczegółowienia obowiązku wynikającego z przepisu rangi ustawowej.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c., Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli: 1) w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, 2) istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, 3) zachodzi nieważność postępowania lub 4) skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona.

W orzecznictwie utrwalony jest pogląd, że Sąd Najwyższy, jako sąd kasacyjny, nie jest sądem zwykłej trzeciej instancji, zaś skarga kasacyjna nie jest środkiem zaskarżenia przysługującym od każdego rozstrzygnięcia sądu drugiej instancji kończącego postępowanie w sprawie. Rozpoznanie skargi kasacyjnej następuje wyłącznie z przyczyn kwalifikowanych, wymienionych w art. 398⁹ § 1 pkt 1- 3 k.p.c. Dlatego w art. 398⁴ k.p.c. wśród istotnych wymagań skargi kasacyjnej ustawodawca wymienił obowiązek złożenia wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania i jego uzasadnienie. Spełnienie tego wymogu polega na przedstawieniu odpowiedniego, wyodrębnionego wyводу prawnego, w którym skarżący wykaże, jakie występujące w sprawie okoliczności pozwalają na uwzględnienie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania i jednocześnie uzasadni, dlaczego odpowiadają one ustawowemu katalogowi przesłanek.

Należy przy tym zauważyć, że ustawodawca celowo wyodrębnił w

oddzielnych przepisach art. 398⁴ k.p.c. obowiązek przytoczenia podstaw kasacyjnych i ich uzasadnienia (§ 1) i obowiązek przedstawienia wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania wraz z uzasadnieniem (§ 2). Są to dwa odrębne, kreatywne elementy skargi kasacyjnej, które spełniają określone cele i podlegają ocenie Sądu Najwyższego, na różnych etapach postępowania kasacyjnego. Wniosek o przyjęcie skargi do rozpoznania i jego uzasadnienie podlegają analizie na etapie przedsądu, natomiast przytoczone podstawy kasacyjne i ich uzasadnienie oceniane są dopiero po przyjęciu skargi do rozpoznania, w trakcie jej merytorycznego rozpoznawania. Oba te elementy muszą być więc przez skarżącego wyodrębnione, oddzielnie przedstawione i uzasadnione, a dla spełnienia wymogu z art. 398⁴ § 2 k.p.c. nie wystarczy odesłanie do podstaw kasacyjnych i ich uzasadnienia. Choć bowiem dla obu tych elementów skargi kasacyjnej argumenty mogą być podobne, to Sąd Najwyższy w ramach przedsądu bada tylko wskazane w skardze okoliczności uzasadniające przyjęcie jej do rozpoznania, nie analizuje zaś podstaw kasacyjnych i ich uzasadnienia (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 7 stycznia 2014 r., II PK 222/13, LEX nr 1647006; z dnia 20 stycznia 2014 r., II PK 228/13, LEX nr 1647009; z dnia 3 lutego 2014 r., I PK 242/13, LEX nr 1646081; z dnia 8 lipca 2014 r., I UK 65/14, LEX nr 1482343).

Skarżący musi zatem opisać, w czym - w jego ocenie - wyraża się „oczywistość” zasadności skargi oraz podać argumenty wykazujące, iż rzeczywiście skarga jest uzasadniona w sposób oczywisty. Sam zarzut naruszenia (nawet oczywistego) określonego przepisu (przepisów) nie prowadzi wprost do oceny, że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona, czyli że jej zarzuty są zasadne „na pierwszy rzut oka” (*prima facie*) i w sposób oczywisty prowadzą do uznania zaskarżonego wyroku za błędny oraz jego wzruszenia (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 26 kwietnia 2006 r., II CZ 28/06, LEX nr 198531 i orzeczenia tam powołane). Jest tak dlatego, że o ile do uwzględnienia skargi kasacyjnej wystarczy, aby jej podstawa była usprawiedliwiona, o tyle do jej przyjęcia do rozpoznania konieczne jest wykazanie kwalifikowanej postaci naruszenia prawa materialnego lub procesowego, widocznej przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej, bez wdawania się w pogłębioną analizę prawną.

Z tego względu przyjmuje się, że nie spełnia tego wymagania odwołanie się do podstaw kasacyjnych i opatrzenie zawartego tam zarzutu dodatkowo określeniem rażącego, ewidentnego, kwalifikowanego lub oczywistego, jeżeli nie zostanie wykazane, w czym przejawia się oczywistość wydania wadliwego orzeczenia (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 5 lutego 2014 r., III PK 86/13, LEX nr 1644571 i orzeczenia tam powołane oraz postanowienie z dnia 20 sierpnia 2014 r., II CSK 77/14, LEX nr 1511117). Skarżąca nie wykazała istnienia tak rozumianej przesłanki przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania, ponieważ nie jest wystraszające, co zaznaczone zostało w rozważaniach dokonanych powyżej, ogólnikowe odwołanie się do podstaw kasacyjnych.

Z kolei oparcie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania na przesłance z art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c., tj. na twierdzeniu o istnieniu potrzeby wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów wymaga nie tylko określenia, które przepisy wymagają wykładni Sądu Najwyższego, ale także wskazania, na czym polegają poważne wątpliwości związane ze stosowaniem tych przepisów, lub przedstawienia rozbieżności w orzecznictwie sądów (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 11 stycznia 2002 r., III CKN 570/01, Biuletyn Sądu Najwyższego 2002 nr 7, s. 10). Nie można jednak uznać, że w sprawie zachodzi potrzeba wykładni przepisów prawa, jeżeli Sąd Najwyższy zajął już stanowisko w kwestii prawnej prezentowanej przez skarżącego, a nie zachodzą żadne okoliczności uzasadniające zmianę tego poglądu (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 12 grudnia 2008 r., II PK 220/08, LEX nr 523522 oraz z dnia 16 stycznia 2003 r., I PK 230/02, OSNP - wkładka 2003 nr 13, poz. 5).

Skarżąca nie odnosi się do tak rozumianej przesłanki przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania, gdyż uzasadniając zgłoszony w tym przedmiocie wniosek ogranicza się do hasłowego wskazania na potrzebę wykładni art. 68 ust. 2 ustawy o emeryturach i rentach oraz zacytowania rozbieżności występujących, w jej ocenie, w orzecznictwie sądów apelacyjnych. Tymczasem wypełnienie obowiązku przedstawienia okoliczności uzasadniających przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania z uwagi na występującą w sprawie potrzebę wykładni przepisu prawa nie może być zastąpione przez ograniczenie się do sformułowania samej

wątpliwości, ale konieczne jest przeprowadzenie pogłębionego wywodu prawnego w zakresie wykazania, jak przepis ten powinien być rozumiany (por. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 20 września 2011 r., I PK 52/11, LEX nr 1212045; z dnia 26 stycznia 2012 r., I PK 124/11, LEX nr 1215465; z dnia 15 lutego 2012 r., I PK 130/11, LEX nr 1215258; z dnia 19 marca 2012 r., II PK 293/11, LEX nr 1214577; z dnia 29 stycznia 2014 r., II UK 451/13, LEX nr 1486974). Skarżąca obowiązkowi temu nie sprostała, a rzeczą Sądu Najwyższego na etapie przedsądu nie jest poszukiwanie takich okoliczności w podstawie kasacyjnej oraz jej uzasadnieniu i formułowanie za skarżącą prawidłowego wniosku w tym zakresie.

Niezależnie od tego należy stwierdzić, że formułowana przez skarżącą wątpliwość niejednokrotnie stanowiła przedmiot wypowiedzi Sądu Najwyższego, w którego orzecznictwie przyjmuje się jednolicie, że ustalenie daty, w której dziecko pobierające rentę rodzinną było na ostatnim roku studiów w rozumieniu art. 68 ust. 2 ustawy o emeryturach i rentach, następuje na podstawie wpisu na ostatni rok studiów dokonanego na podstawie regulaminu obowiązującego daną uczelnię, który określa organizację i tok studiów, a w ich ramach - określenie liczby lat i semestrów studiów oraz dat ich rozpoczęcia i zakończenia (por. wyroki z dnia 28 października 2003 r., II UK 138/03, OSNP 2004 nr 15, poz. 271; z dnia 19 kwietnia 2006 r., II UK 134/05, LEX nr 1001297; z dnia 20 kwietnia 2006 r., I UK 265/05, LEX nr 189128; z dnia 8 sierpnia 2007 r., II UK 15/07, OSNP 2008 nr 19-20, poz. 295 z glosa A. Wypych-Żywieckiej, OSP 2009 nr 3, poz. 27; z dnia 13 maja 2014 r., I UK 414/13, OSNP 2015 nr 8, poz. 115; z dnia 26 marca 2015 r., II UK 138/14, LEX nr 1666020; z dnia 3 marca 2016 r., II UK 82/15, LEX nr 2019547; z dnia 21 września 2017 r., I UK 369/16, niepublikowany i powołane w nich orzecznictwo).

Z tych względów na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c. Sąd Najwyższy odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

kc